

Міністерство освіти і науки України
Державна наукова установа
«Інститут модернізації змісту освіти»
Український державний університет
науки і технологій /УДУНТ/
Інститут промислових та бізнес-технологій УДУНТ
Університет Аалто Гельсінкі /Фінляндія/
Технічний Університет - Варна /Болгарія/
Університет Алгарве Фаро /Португалія/
Національний авіаційний університет /Україна/
Дніпровський освітній центр /Україна/
Нікопольський факультет УДУНТ

Ministry of Education and Science of Ukraine
State Scientific Institution
“Institute of Education Content Modernization”
Ukrainian State University
of Science and Technologies /USUST/
Institute of Industrial and Business Technologies of USUST
Aalto University Helsinki / Finland /
Technical University – Varna /Bulgaria/
Universidade do Algarve /Portugal/
National Aviation University /Ukraine/
Dnipro Education Center /Ukraine/
Nikopol's Faculty of USUST

**V Міжнародна конференція
«ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
В НАУЦІ ТА ОСВІТІ.
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД»**

**29 листопада 2022 р.
м. Дніпро, Україна**

МАТЕРІАЛИ

**V International Conference
«INNOVATIVE TECHNOLOGIES
IN SCIENCE AND EDUCATION.
EUROPEAN EXPERIENCE»**

**November 29, 2022
Dnipro, Ukraine**

PROCEEDINGS

**Дніпро
2022
Журфонд**

УДК 658.562.012.7
М34

Схвалено Вченою радою навчально-наукового Інституту промислових
та бізнес технологій УДУНТ і редакційною радою конференції

Укладачі: Т.С. Хохлова, Ю.О. Ступак
М34 Міжнародна конференція «**Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід**»: Матеріали. Електронне видання. – Дніпро, Журфонд, 2022. – 255 с.

ISBN 978-966-934-369-7

До збірника матеріалів V Міжнародної конференції «Інноваційні технології в науці та освіті. Європейський досвід» (29 листопада 2022 р., Дніпро, Україна)* увійшли 62 доповіді (статті, тези), що надійшли до оргкомітету та були прийняті до опублікування.

Proceedings of the V International Conference «Innovative technologies in science and education. European experience » (November 29, 2022, Dnipro, Ukraine) includes 62 reports (articles, theses) received by the organizing committee and accepted for publication.

** конференція включена до Переліку наукових конференцій з проблем вищої освіти та науки на 2022 рік (розділ I /Міжнародні конференції/, поз. 642)*

**Верстку збірника здійснено з оригіналів,
наданих авторами в електронному вигляді.**

**Тексти доповідей / статей, тез / та їх назви в змісті відтворені мовами оригіналів,
в редакції, запропонованій авторами, або узгодженій з ними.**

**Укладачі збірника і видавець не несуть відповідальності
за зміст матеріалів, наданих їх авторами а також якість формул та ілюстрацій,
виконаних з відхиленнями від вимог редакційної ради.**

ISBN 978-966-934-369-7

© УДУНТ, 2022
© Дніпровський освітній центр, 2022
© Хохлова Т.С., Ступак Ю.О.,
упорядкування, 2022

ОСВІТНІ ЗАХОДИ У СТРУКТУРІ ПСИХОПРОФІЛАКТИКИ РОЗЛАДІВ АДАПТАЦІЇ У ІНОЗЕМНИХ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

*Проф., докт. мед. наук Л.М. Юр'єва, доц., канд. мед. наук Т.Й. Шустерман,
аспірант Л.В. Подольська
Дніпровський державний медичний університет, м. Дніпро, Україна.*

Адаптація здобувачів вищої освіти дуже складний процес з яким неминуче зіштовхується кожен майбутній фахівець. Високий рівень педагогічного навантаження, зміна звичного укладу життя у сукупності з нерациональністю режиму сну та відпочинку, харчуванням та необхідністю налагодження дружніх відносин у новому колективі може призвести до збоїв у захисній системі організму з подальшим розвитком дезадаптації.

Додаткову складність цього процесу можна помітити у здобувачів вищої медичної освіти, що приїхали навчатись з-за кордону. Окрім вищезазначених негативних факторів у них приєднується мовний бар'єр, соціокультуральні особливості нової країни, дистанціювання з рідними та близькими, а подекуди зміни у харчуванні і кліматичних умовах. Все це може призвести до виникнення розладів адаптації, що впливає на якість життя, навчання та засвоювання вибраної професії.

У даній роботі були висвітлені особливості прояву розладів адаптації у здобувачів вищої освіти на різних етапах навчання та надані освітні заходи, направлені на боротьбу з ними.

У дослідженні прийняли участь 154 особи. Базою проведення був Дніпровський державний медичний університет.

На етапі планування роботи усіх досліджуваних було розподілено на 2 групи в залежності від етапу навчання. Так, до групи 1 увійшли слухачі підготовчого відділення (n=110), до групи 2 – здобувачі 1-2 курсів навчання (n=44). Такий розподіл був пов'язаний з різного роду провідним чинником, який детермінує розвиток процесу дезадаптації. Для групи 1 їм був «соціокультуральний шок», для здобувачів групи 2 – велике педагогічне навантаження.

Для обстеження був використаний метод напівструктурованого клінічного інтерв'ю зі спеціально розробленою нами анкетною для визначення скарг та дані анамнезу з метою психометричної оцінки астенії використовувалась шкала «Суб'єктивна оцінка астенії» (Multidimensional Fatigue Inventory, MFI-20 за Е.М. Smets et al. (1994); для оцінки тривоги – «Інтегративний тест тривожності» розроблений А.П. Бізюк та співавт. (2005); для оцінки депресії «Самооцінка депресії» за Zung WW (1965).

Так згідно отриманих нами даних було встановлено, що у 40,0% (n=44) досліджуваних групи 1 та 61% (n=27) групи 2, мався клінічно окреслений астеничний синдром. Ще 35% (n=39) групи 1 та 36% (n=16) групи 2 відмічали

у себе ознаки астенії, що розцінювалось як недостатність у відпочинку та розслаблення.

Аналіз рівня тривоги показав, що у досліджених групи 1 нормальний рівень (фізіологічна тривога) зустрічалась у 47% (n=52), високий рівень (патологічна тривога) – у 33% (n=36), у той час, як у досліджуваних групі 2 ці значення складали 37% (n=16) та 52% (n=23) відповідно. Лише 20% (n=22) групи 1 та 11% (n=5) групи 2 мали низький рівень тривоги. Тобто, у групі 1 домінували прояви фізіологічної, а у групі 2 – патологічної тривоги.

Результати дослідження депресії показали, що у 13% (n=14) досліджуваних групи 1 та у 20% (n=9) групи 2 було встановлено легкий рівень депресія. Ще у 4% (n=4) групи 1 а 14% (n=6) були виявлені ознаки субдепресії, що при несприятливих обставин могли б досягти рівня депресії. Слід також зазначити, що отримані результати у обох групах не перевищували рівень легкої форми, що у сукупності з іншими симптомами та даними анамнезу укладалось у картину саме розладів адаптації.

Порівняльний аналіз між групами показав достовірно гірші результати у досліджуваних групи 2 за такими проявами, як астенія, патологічна тривога та субдепресія, що свідчало про тенденцію до поступового поглиблення дезадаптаційного процесу з переходом на наступний більш складний етап навчання.

Враховуючи отримані результати, згідно критеріям МКХ-10, нами були верифіковані наступні нозологічні таксони, розподіл яких представлений у таблиці 1.

Таблиця 1 – Розподіл нозологічних таксонів по групах у іноземних здобувачів в залежності від етапу навчання

Групи досліджуваних	*Діагнози, n (%)				
	Норма	Z73.2	R53	F43.22	F43.23
Група 1	26 (24%)	40 (36%)	17 (15%)	14 (13%)	13 (12%)
Група 2	1 (2%)	12 (27%)	13 (30%)	13 (30%)	5 (11%)

Примітка: *Z73.2 – «Недостатність відпочинку та розслаблення», R53 – «Недомагання та втома», F43.22 – «Розлади адаптації, змішана тривожно-депресивна реакція», F43.23 – «Розлади адаптації з переважанням порушень інших емоцій»

На основі цих даних нами були розроблені заходи психопрофілактики та корекції розладів адаптації для покращення якості життя даного контингенту осіб. У даній роботі будуть освітлені лише використані нами принципи психопрофілактики, а саме освітні заходи.

Так, після обробки отриманих результатів досліджуваних обох груп були розподілені на підгрупи в залежності від виявлених нозологічних таксонів таблиця 2.

Таблиця 2 – Освітні заходи в залежності від нозологічних таксонів у досліджуваних групи 1 та 2

Освітні заходи	Нозологічні таксони (група 1)		Нозологічні таксони (група 2)	
	норма, Z73.2 (підгрупа 1)	R53, F43 (підгрупа 2)	норма, Z73.2 (підгрупа 1)	R53, F43 (підгрупа 2)
Психо-освіта	Лекційний матеріал по: стресу, тривоги, агресії та методи релаксації, що при цьому використовуються	Лекційний матеріал по: стресу, тривоги, агресії та розладів адаптації, субдепресії та депресії з донесенням необхідності проведення методів корекції даних станів	Лекційний матеріал по: стресу, тривоги, агресії та методи релаксації, що при цьому використовуються	Лекційний матеріал по: стресу, тривоги, агресії та розладів адаптації, субдепресії та депресії з донесенням необхідності проведення методів корекції даних станів
Загальноосвітні та педагогічні заходи	Засоби пом'якшуючи наслідки «соціокультурального» шоку		Засоби пом'якшуючи наслідки педагогічне навантаження	

Це було пов'язано з необхідністю об'ємного та систематизованого, як профілактичного, так і корекційного втручання. До підгрупи 1 входили особи у яких не було виявлено патологічних симптомів (норма) та ті хто мав поодинокі симптоматику, що не доходить до рівня клінічно значимих проявів (Z73.2). Вони нами були розцінені як умовна норма.

Освітня програма включала у себе власне психоосвіту, загальноосвітні та педагогічні заходи, а також навчання методам релаксації.

Теоретичний матеріал подавався у вигляді мультимедійні презентацій на англійській мові з перекладом на українську. Треба наголосити, що саме використання сучасних технологій візуалізації підвищує ефективність освітнього процесу у зв'язку з можливістю одночасності дії матеріалу на зоровий та слуховий аналізатор. Це покращує осмислення та запам'ятовування поданої інформації, особливо у іноземних здобувачів.

Так, для досліджуваних підгрупи 1 (група 1 та 2) було розроблено 1 лекція та 1 тренінг, для підгрупи 2 (група 1 та 2) – 2 лекції та 1 тренінг. Тривалість кожної лекції та тренінгу у середньому складало 1 годину 20 хвилин з 10 хвилиною перервою у середині. Після проведеної лекційної та практичної роботи, давався 5-10 хвилинний проміжок для задання питань та уточнень.

Слід також зазначити, що зміст презентаційного матеріалу відрізнявся у досліджуваних підгрупи 1 та підгрупи 2 (групи 1 та 2). Якщо у підгрупі 1 переважно освітлювались теми стресу, тривоги, агресії та астенії з подальшим відпрацюванням методів релаксації, то у підгрупі 2 додатково роз'яснювались теми розладів адаптації, субдепресії та депресії з донесенням необхідності проведення методів корекції даних станів.

Для усіх підгруп (група 1 та 2) використовувались загальноосвітні заходи, направлені на роз'яснення необхідності у нормалізації режиму праці та відпочинку, важливості сну, фізичної активності та прогулянок на свіжому повітрі для боротьби з дістресом. Також освітня робота була направлена на: підтримку соціальної активності, важливість збереження теплих відношень з рідними та друзями, а також залучення у гуртки за інтересами. Це сприяло запобіганню самоізоляції досліджуваних та відчуттю «покинутості на одинці» зі власними проблемами. Важлива роль у процесі спілкування також відводилась не тільки спілкуванню у власному інтернаціональному колективі, але і з місцевим населенням, що значно сприяло пом'якшенню процесу соціокультуральної адаптації (особливо для здобувачів групи 1).

Також були використані додаткові педагогічні методи, сприяючі більш м'якому становленню процесу адаптації.

Для групи 1 це було використання роз'яснювальних бесід разом з педагогами, спрямованих на підвищення навичок самостійного життя, у тому числі використовуючи наочні джерела. Так, брошури з різних магазинів з продуктами харчування та побутовими товарами перекладались для здобувачів на англійську мову, розповідалось о можливостях приготування їжі у домашніх умовах для запобігання розвитку порушень з боку шлунково-кишкового тракту. У процесі роботи разом з педагогічним колективом використання ігрові методи навчання за для підвищення мотивації та заохочення отримання нових знань.

Крім цього для здобувачів групи 1 проводились роз'яснювальні бесіди стосовно соціокультуральних особливостей нашої країни у тому числі використовуючи різноманітні підручники. Проводились роз'яснювальні бесіди стосовно нашого клімату та необхідності у теплих речах та їх купівлі заздалегідь, для попередження майбутніх захворювань. Ці прості поради сприяли відчуттю прийняття та потрібності з боку оточуючих.

Важливе значення також приділялось питанню ранньому початку користування гаджетами та інтернетом у процесі навчання, у тому числі перегляду відео на українській мові з субтитрами, для більш швидкого запам'ятовування слів та вимови фраз (група 1) або розширювання словникового запасу (група 2).

Разом з тим усім здобувачам як групи 1, так і групи 2 були надані методики, направлені на тренування уваги та покращення процесу запам'ятовування нової інформації.

У випадку досліджуваних групи 2 були використані методики направлені на систематизацію великого об'єму інформації. Вони відповідали базовим принципам педагогіки та представляли собою наступну схему: пошук нової інформації – її осмислення – запам'ятовування – оформлення власної думки – застосовувати знання на практиці. Важливе значення у цьому плані віддавалося не тільки факту запам'ятовування окремих аспектів, але і встановлення між ними взаємозв'язку. Здобувачам радилося після перегляду або читання нової інформації намагатись виділяти головне від другорядного з

подальшою можливістю зіставити отримані результати з матеріалами інших джерел. Також підкреслювалась необхідність у використанні наочних засобів, таких як атласи з ілюстраціями та підручники з різноманітними схемами для полегшення засвоювання складної інформації. Для закріплення отриманих знань, рекомендувалось робити конспекти у вигляді схем, планів та тез за для можливості відтворення засвоюваного матеріалу по ним.

У процесі роботи також наголошувалось на необхідності у дуже детальному вивчення основних предметів, таких як анатомія, патанатомія, фізіологія та патофізіологія, а також фармакологія для подальшого засвоювання клінічних дисциплін та майбутньої професії.

Особлива увага приділялась й проблемі регулярного відвідування занять (група 1 та 2). Підкреслювалось, що кожний новий пропуск призводить до збільшення об'єму самостійної роботи і запобігає розширенню знань, що вже маютьесь та їх більш глибокої систематизації під час семінарських занять.

З метою переключення уваги та запобіганню емоційного виснажування здобувачам обох груп та підгруп радилося знайти собі хобі за інтересами. Це дозволить розширити коло знайомств, поговорити з однолітками на цікаву для здобувача тему та сприяє перерозподілу вільної енергії за для попередження конфліктів та агресивної поведінки.

Висновки. Розроблена нами комплексна програма психопрофілактики сприяє поліпшенню процесу адаптації та покращенню якості життя іноземних здобувачів вищої медичної освіти на різних етапах навчання.

Посилання

1. Yuryeva L. M., Shusterman T. Y., Podolska L. V. Depression in the structure of adjustment disorders in foreign applicants for higher education at different stages of studying. *Bulletin of problems biology and medicine*. 2022. Vol. 1, no. 3. P. 287. URL: <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2022-3-166-287-295> (date of access: 26.11.2022).
2. Хаустов М. М. Механізми формування та система психотерапевтичної корекції станів дезадаптації у студентів медичного закладу вищої освіти. *Експериментальна і клінічна медицина*. 2020. Т. 83, № 2. С. 43–49. URL: <https://doi.org/10.35339/ekm.2019.83.02.06>
3. Severyn N., Cherniavska S. Conditions for successful adaptation of foreign students in ukraine. *New collegium*. 2021. Vol. 1, no. 103. P. 114–118. URL: <https://doi.org/10.30837/nc.2021.1.114>
4. Іванченко Л. І., Білик О. А. Особливості адаптації іноземних студентів до освітнього середовища України (на прикладі ЧДТУ). *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*. 2021. Педагогічні науки, № 2. С. 79–85.

Цюпак О.В., Фурман Л.А. Електронні інтерактивні плакати для навчання здобувачів освіти інтегрованої професії «Діловод. Адміністратор. Касир»	116
Юр'єва Л.М., Шустерман Т.Й., Подольська Л.В. Освітні заходи у структурі психопрофілактики розладів адаптації у іноземних здобувачів вищої медичної освіти	119

СЕКЦІЯ 2: СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАУКИ І ВИРОБНИЦТВА SECTION 2: MODERN PROBLEMS OF SCIENCE AND PRODUCTION DEVELOPMENT

Банніков Л.П. Експрес-оцінка полярності кам'яновугільних речовин за елементним складом	125
Банніков А.Л., Карножицький П.В. Проблема забезпечення коксохімічних підприємств поглинальним маслом	127
Білоцерківець В.В., Компанієць С.В. Формування податкової політики та трансформація її змісту в умовах нестабільності: теоретико-методологічні засади дослідження	129
Водін І.Й., Макєєв М.О. Характеристика металовідходів марганцевих феросплавів, методів їх утилізації та можливості використання для отримання середньовуглецевого феромарганцю	133
Волошин Д.І., Волошина Л.В. Забезпечення підтримки управління логістичними системами вагоноремонтних підприємств	137
Головкова Л.С., Кобзар Олександр Роль фінансових продуктів у розвитку банківської системи України	141
Гуцалова В.І., Білик М.З. Участь працівників в управлінні сучасним підприємством як складова його діяльності	144
Єгоров О.П., Рибальченко М.О., Маначин І.О., Кузьменко М.Ю. Система адаптивного управління електричною піччю опору	148
Жейнов Жейно Іванов Устройство за симуляция на работата на матричен принтер	156
Завгородня О.О., Жмуренко В.Г. Регулювання та інфраструктурна підтримка зовнішньої торгівлі	159
Іванов Сава Іванов, Жейнов Жейно Іванов Проблемът за хранване на микропроцесорната система от алтернативни източници	163
Karyachenko N.V., Roray V.A. Determination of the values of the moduli of elasticity of the main brands of rubber during compression tests	166
Козиренко С.І., Ільницький В.Б. Ідентифікація стану моделі сталого потокорозподілу у інженерних мережах	169